

Tyttöteurastaja iskee jälleen!

Porobaletti on jo taaksejäänyttä elämää ja uusi autoetnografinen tietokirja sukeltaa suoraan syvyyksiin.

"Minulla oli eilen ensitreffit teurastamolla, missä odotti kuuma kahvi ja kuuma teurasesimies kynttilänvalossa. Teurastaja suuteli minua tappokopissa. Ihanaa!

Ensi kuussa minun pitää mennä Helsinkiin haastattelemaan työoikeuteen erikoistunutta juristia, joka on toiminut SAK:n päälakimiehenäkin. Vähän jänskättää..."

Minkälaisiin seikkailuihin ja jopa romanttisiin kohtaamisiin johtaakaan Työsuojelurahaston tietokirjastipendi naisen, joka elää ilman internettiä, sähköpostia ja älypuhelinta, kun kaikki vastaukset pitää etsiä maailmalta?

Pooronteurastaja ja tietokirjailija Riitta Lehvonen tempaa lukijansa mukaan erikoiselle elävän elämän seikkailuretkelle Vaattunkiköngkään vadelmapusikoitten yörastilta suunnistuskilpailujen kautta vasanmerkityksiin ja teurastamoseminaarista tanssipaikkojen pyörytyksiin, mistä löytyy parkettien täydeltä tanssivia poliiseja, poromiehiä, rajavartijoita ja teurastajia vastaamaan kummallisiin kysymyksiin.

"Poroteurastamolla ei voi tapahtua työturvallisuusrikoksia, koska siellä ei tarvitse noudattaa työturvallisuuslakia", linjaa syyttäjä syyttämättäjäättämispäätöstään, jonka seurauksena Työsuojelurahastokin kiinnostuu asiasta ja rahoittaa kirjailijan tutkimusmatkalle lainsäädännöllisiin hulluuksiin, lakipykälien viidakoihin ja poromaailman ankaraan arkeen.

Survival-retki vie etsijänsä ekseyksiin monenlaisten karttojen ja mukavuusalueitten ulkopuolelle, mutta aina löytyy eläviä enkeleitä opastamaan takaisin maailmankartalle ja oikeitten vastausten äärelle kaikin tavoin onnelliseen loppuun.

"Maailmassa pitää olla yhdet ainoat ihmisoikeudet, ja niiden täytyy olla täysin jakamattomat. Enää ei saa olla miesoikeudet ja naisvelvollisuudet", tähdentää Lehvonen.

Vaikutti siltä, että kukaan ei tiennyt, ettei työsuojelu todellakaan koske miltään osin koko poroelinkeinoa. Tavoitteenani on, että tämän hankkeen seurauksena saadaan työturvallisuuslaki suojelemaan poronhoitajia vähintään teurastamoilla ja erotusaitauksissa.

"Tämä työneuvoston lausunto ei ole enää relevantti", sanoo työoikeuteen erikoistunut juristi. "Siis tämä, mitä sinä itse olet ollut tekemässä?!" "Kyllä. Työsuojelun tulee koskea myös poronhoitajia. Sinä olet viemässä asioita aivan oikeaan suuntaan." "Miten minä voin vaikuttaa siihen, että saadaan aikaan lain tai sen tulkinnan muutos?" "Teet näin..."

Lue saamani vastaukset kirjasta.

Aion toimia tismalleen saamieni ohjeiden mukaan.

Kirjahankkeeni päätavoite oli tehdä näkyväksi, minkälaisiin tilanteisiin johtaa se, että poroelinkeinossa ei tarvitse noudattaa työturvallisuuslakia, jotta tämän tietoisuuden kautta saataisiin aikaan lain tai sen tulkinnan muutos niin, että myös poronhoitajat pääsisivät osallisiksi työsuojelusta.

Kutsu kirjan julkaisujuhliin tulee heti, kun olen saanut fyysiset kirjat käteeni – toivon mukaan se tapahtuu toukokuussa 2023.

SISÄLLYSLUETTELO

PROLOGI.....16

ESIPUHE.....20

JOHDANTO.....22

”Arvoisa oikeusministeri”

MISTÄ KAIKKI ALKOI – VÄKIVALTAAN POROTEURASTAMOLLA.....27

”Ei kai tutkimushaastattelujen ja tietokirjan tekeminen ilman internetiä, sähköpostia ja älypuhelinta ole edes mahdollista...” ”Onhan se haastavaa, mutta mielenkiintoista ja yllätyksellistä...”

ENSITREFFIT TEURASTAMOLLA.....63

”Miksi sinä sanot vieläkin olevasi tyttöteurastaja? Etkö ole jo kasvanut naisnylkijäksi?”

TYTTÖTEURASTAJASTA NAISNYLKIJÄKSI.....125

”Ei Suomessa enää missään muussa ammatissa saa tehdä töitä kännissä kuin täällä porohommissa. Kyllä meidän täytyy, pojat, ottaa kaikki ilo irti tästä mahdollisuudesta. Kippis! Eikä tänne tarvita mitään typeriä työsuojelutyyppisiä puuttumaan meidän elämään. Aina on tehty näin. Kippis sillekin!”

KOKEMUSASIAINTUNTIJOITTEN KOMMENTTEJA SIITÄ, MIKSI TYÖTURVALLI-SUUSLAKIA EI HALUTA HANKALOITTAMAAN POROHOMMAA.....143

”Tämän paineilmasahan suojuksesta on lohjennut pala juuri siitä, missä peukaloni on sentin päässä pyörivästä terästä”, sanon teurasesimiehelle, joka vastaa: ”Ei se ole minun ongelmani!”

POROELINKEINON YHDESSÄKÄÄN TYÖTEHTÄVÄSSÄ EI TARVITSE NOUDAT-TAA TYÖTURVALLISUUSLAKIA. ONKO SE OIKEIN? PITÄISIKÖ ASIALLE TEHDÄ JOTAKIN?.....149

”Jouduin vetämään humalaista tarkastuseläinlääkärinä turpiin, kun se kähmi kaksin käsin persettäni nylkypukilla. Onneksi ennen lyöntiä pistin puukon tuppeen enkä mieheen - muuten istuisin linnassa.”

KUULUUKO	POROELINKEINON	AMMATTIOSAAMISEEN	ITSEPUOLUSTUS-LAJIEN
HALLINTA?.....			189

"Sie olet täällä nykkyhommissa vain pelkän seksin takia ja nautit siitä, kun miehet ihailee sinua. Miekään en ole tänään mitään muuta tehnyt kuin vain tuijottanut sinun persettäsi!"

#ME TOO OLISI KOVIN TULLUT TEURASTAMOLLE.....	219
---	-----

"On se hienoa, kun täällä teurastamolla on sinunkaltainen nainen nylkemässä. Ai miksikö? No kato kun sinulla ei ole liian pienet rinnat eikä sinulla ole liian suuret rinnat."

NAISTUTKIMUKSELLISIA	NÄKÖKULMIA	POROMAAILMAN	SISÄISEEN
SEKSISMIIN.....			245

"Mitäs menit an!" tokaisi nylkymies työparilleen, joka sai nyrkistä, kun pyysi humalaista päänpäästäjää lopettamaan tupakoinnin teurastamosalissa.

TYÖTURVALLISUUSLAKI JA SEN TARKASTAJAT OLISIVAT HALUTTUJA (TAI VIHATTUJA) VIERAITA POROTEURASTAMOLLA.....	261
---	-----

"Mitä minun pitää tehdä, jos näen aamulla porokämpän pihalla, että joku ettomies on lähdessä ajamaan kelkalla päissään?" kysyy paliskuntansa hallitukselta kirjallisesti vastavalittu työnjohtaja. "Katsot silloin muualle!" kuuluu poroisännän virallinen vastaus, jota ei suostuta antamaan kirjallisesti.

JOUTUVATKO TYÖNJOHTAJAT JA ESIMIEHET TOSIPAIKAN TULLEN VASTUUSEEN, JOS POROMIES AIHEUTTA	HUMALASSA	ONNETTOMUUDEN	ITSELLEEN	TAI TOISILLE?.....	275
--	-----------	---------------	-----------	--------------------	-----

"Vie tuo hullu humalainen pois nykkylinjalta heilumasta puukkojen kanssa. Nyt se pudotti jo toisen poronruhon veriselle lattialle. Sinä olet sentään esimies!" "Kyllä minä käskin, mutta ei se lähde. Johan täällä nylkymiehiä tarvitaan."

ONKO MEILLÄ IHAN OIKEASTI OIKEUS TYÖSKENNELLÄ POROTEURASTA-MOLLA TERÄVIEN PUUKKOJEN KANSSA YLI KAHDEN PROMILLEN HUMALAS-SA? EIKÖ KELLÄÄN OLE VALTAA KIELTÄÄ SITÄ – VAI ONKO KUITENKIN?....	295
--	-----

"Pane jo se akkas paksuksi, jotta lakkaa laukkomasta pitkin maailmaa ja alkaa kotona pysymään!"

MIESTUTKIMUKSELLISIA	NÄKÖKULMIA	NAISTEN	ASEMAAN
POROELINKEINOSSA.....			309

"Voi voi Heikka-riepu, kun sillä on vain yksi lapsi ja sekin pelkkä tyvär!"

YMPÄRISTÖN	JA	KULTTUURIN	ASENTEITTEN	VAIKUTUKSET	POROTYTTÖJEN
MAHDOLLISUUKSIIN.....					333

"Jos yksinäinen nainen tulee metsässä vastaan, se tuo niin huonoa onnea (miehelle – naisen onnestahan kukaan ei ole kiinnostunut), että silloin on palattava äkkiä takaisin kotiin."

KULTTUURIPSYKOLOGISIA	TAUSTOJA	SILLE,	MIKSI	NAISTEN	HALUTAAN	PYSYVÄN	KOTONA	JA
POISSA	POROELINEINOSTA	–	JA	MONESTA	MUUSTAKIN	PAIKASTA.....		
								347

"...kun me nyt vaan päätimme jo syksyllä, että enää sinä et tee sitä!" (paikkaani teurastamalla)

NELSON	MANDELA	–DEMOKRATIA	-	SOVELLETAAN	MYÖS	PORO-
ELINKEINOSSA.....						363

"Tietenkään poronhoitaja ei saa porotalouden sijaisapua silloin, kun on viimeisillään raskaana tai synnytyssairaalassa. Tämä laki koskee vain poronhoitajan sairastumista, eikä raskaus ole mikään sairaus."

MIKSI	UMPISUOLILEIKKAUKSESSA	MAKAAVA	POROMIES	SAA	YHTEISKUNNAN	VEROVAROIN
KUSTANTAMAA	SIJAISAPUA	POROJENSA	HOITAMISEKSI,	MUTTA	PORONHOITAJANAINEN,	JOKA
MAKAA	SAMASSA	SAIRAALASSA	SYNNYTTÄMÄSSÄ	UUTTA	PORONOMISTAJAA,	EI
SAA	SINÄ	AIKANA	SIJAISAPUA	POROJENSA	HOITAMISEKSI?.....	375

"Et sie voi tulla poromieheksi, kun sie olet pelkkä tyttöihminen."

POROTTOMAT,	MUTTA	MIKSI.	NAISET,	JOTKA	OLISIVAT	HALUNNEET	VALITA	POROT,
MUTTA.....								387

"Lehvosen sanoillakaan ei ole mitään merkitystä, koska se on nainen."

HERRUUSTEKNIIKAT TEURASTAMOLLA – TOIMIVAT MYÖS MUILLA PORONHOIDON OSA-ALUEILLA.....	403
---	-----

Verisiä nylkyhaalareita, minihameita, bensanhajuisia kelkkahaalareita, balettipukuja, teräviä puukkoja, ripsenpidennyksiä, karvalakkeja ja kuulosuojaimia... Näistä osista ne naiset on tehty.

MISTÄ ON POROMAILMAN NAISET TEHTY?.....	421
---	-----

”Minusta tulee isona poronainen!” ilmoittaa Etta 5 v lehtihaastattelussa.

MEILLÄ ON MAHDOLLISUUS PAREMPAAN TULEVAISUUTEEN, MUTTA MITEN.....	459
---	-----

”Neljäntuhannen poron erotuksia ei saa enää pitää. Tokka pitää jakaa silloin puoliksi. Kun ihmiset alkavat väsyä, se muodostaa jo työturvallisuusriskin”, ilmoittaa eläinlääkäri poromiehille, jotka kiukustuvat, koska aina on tehty näin.

TYÖTURVALLISUUTTA VOISI PARANTAA, MUTTA MITEN, JA KENELLÄ ON OIKEUS KÄYTTÄÄ VALTAA SEN PARANTAMISEKSI.....	471
--	-----

”On mahdotonta kantaa totuuden soihtua tungoksen halki – jonkun partaa kärventämättä.” (G.C. Lichtenberg)

JOUTSENLAULU.....	491
-------------------	-----

EPILOGI.....	506
--------------	-----

EKSTRA-SUPER-HYPER-SUURET KIITOKSENI.....	510
---	-----

LÄHDELUETTELO.....	512
--------------------	-----